

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**

Мін'юст

вул. Архітектора Городецького, 13, м. Київ, 01001

тел.: (044) 364-23-93, факс: (044) 271-17-83

E-mail: callcentre@minjust.gov.ua,

themis@minjust.gov.ua,

Web: <http://www.minjust.gov.ua>,

код згідно з ЄДРПОУ 00015622

Валентині Головань

foi+request-100696-

f58d9c38@dostup.pravda.com.ua

Щодо розгляду запиту

Міністерством юстиції України в межах компетенції розглянуто Ваш запит на отримання публічної інформації від 17 лютого 2022 року, зареєстрований у Мін'юсті 18 лютого 2022 року за № ПІ-Г-945, щодо вжиття заходів із забезпечення медичного обслуговування в установах виконання покарань відповідно до національних та міжнародних стандартів, і повідомляється.

На виконання рішень Європейського суду з прав людини у групі справ «Невмержицький проти України» з метою недопущення порушень статті 3 Конвенції про захист прав і основоположних свобод у зв'язку з примусовим годуванням заявників Міністерством юстиції України розроблено проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо застосування до засуджених та осіб, які тримаються під вартою, заходів примусового годування» (реєстр. № 4323), що дозволить визначити правові підстави для затвердження порядку та видів примусового годування, а також умов тримання засуджених та осіб, узятих під варту, які відмовляються від прийняття їжі (оголошують про голодування), а також проект Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо застосування до засуджених та осіб, які тримаються під вартою, заходів примусового годування» (реєстр. № 4324), спрямований на вдосконалення окремих положень кримінального процесуального законодавства в частині врегулювання процедури розгляду судами питання застосування заходів примусового годування засуджених та осіб, які тримаються під вартою, та які відмовляються від прийняття їжі (оголошують про голодування).

Зазначені законопроекти 09 вересня 2021 року прийняті за основу та наразі готуються для розгляду Верховною Радою України у другому читанні.

Відповідно до частини четвертої статті 116 Кримінально-виконавчого кодексу України порядок надання особам, які позбавлені волі, медичної допомоги, організації і проведення санітарного нагляду, використання лікувально-профілактичних і санітарно-профілактичних установ охорони

СЕД АСКОД

Міністерство юстиції України

№ 28035/ПІ-Г-945/27 від 05.04.2022

Підписувач Висоцька Олена Володимирівна

Сертифікат 3ED5083160DBC59B0400000B40F060028091600

Дійсний з 20.07.2021 12:24:23 по 20.07.2022 12:24:23

здоров'я і залучення з цією метою їхнього медичного персоналу визначається нормативно-правовими актами Міністерства юстиції України і центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

Наказом Міністерства юстиції України, Міністерства охорони здоров'я України 15 серпня 2014 року № 1348/5/572 затверджено Порядок організації надання медичної допомоги засудженим до позбавлення волі, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 20 серпня 2014 року за № 990/25767.

У зв'язку зі змінами у законодавстві про охорону здоров'я та з урахуванням положень Європейських пенітенціарних правил Міністерством юстиції України та Міністерством охорони здоров'я України видано наказ від 01 липня 2020 року № 2256/5/1491 «Про внесення змін до наказу Міністерства юстиції України, Міністерства охорони здоров'я України від 15 серпня 2014 року № 1348/5/572», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 03 липня 2020 року за № 614/34897, згідно з яким викладено у новій редакції Порядок організації надання медичної допомоги засудженим до позбавлення волі.

Також відповідно до пункту 797 Плану пріоритетних дій Уряду, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 року № 276-р, та з метою забезпечення дотримання прав засуджених до позбавлення волі на охорону здоров'я, належні умови тримання, особисту безпеку та недоторканість Міністерством юстиції України та Міністерством охорони здоров'я України видано наказ від 23 вересня 2021 року № 3373/5/2031 «Про затвердження Змін до Порядку організації надання медичної допомоги засудженим до позбавлення волі», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 24 вересня 2021 року за № 1260/36882, згідно з яким вдосконалено процедуру фіксації тілесних ушкоджень в установах виконання покарань.

Аналогічні за своєю суттю зміни внесено до відповідних положень Правил внутрішнього розпорядку слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 14 червня 2019 року № 1769/5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 18 червня 2019 року за № 633/33604 (наказ Міністерства юстиції України від 09 вересня 2021 року № 3190/5 «Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства юстиції України», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 13 вересня 2021 року за № 1196/36818).

Згідно з частиною п'ятої статті 11 Закону України «Про попереднє ув'язнення» порядок надання ув'язненим медичної допомоги, використання з цією метою не підпорядкованих органам, що здійснюють попереднє ув'язнення, державних та комунальних закладів охорони здоров'я, залучення їх медичного персоналу та проведення медичних експертиз визначається Кабінетом Міністрів України.

З метою реалізації зазначеної норми Закону та забезпечення безперервності надання медичної допомоги особам, взятим під варту, Міністерством юстиції України розроблено проєкт постанови «Про затвердження Порядку надання

медичної допомоги ув'язненим, які тримаються в слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби, який розроблено у відповідності з положеннями нормативно-правових актів Міністерства охорони здоров'я України.

На цей час зазначений проєкт постанови опрацьовується Міністерством охорони здоров'я України.

Принагідно повідомляємо, що з 24 липня 2020 року згідно наказу Міністерства охорони здоров'я України № 1677 при зазначеному Міністерстві діє міжвідомча робоча група з питань удосконалення надання медичної допомоги засудженим, особам, узятим під варту, та звільненим з місць позбавлення волі (далі – міжвідомча робоча група), що створена з метою удосконалення надання медичної допомоги та супроводу засуджених, ув'язнених та осіб, звільнених з місць позбавлення волі.

За результатами напрацювань міжвідомчої робочої групи буде внесено системні зміни до нормативно-правових актів, що регулюють питання надання медичної допомоги засудженим та особам, узятим під варту.

Водночас зазначаємо, що частиною другою статті 63 Конституції України та частиною другою статті 7 Кримінально-виконавчого кодексу України встановлено, що засуджений користується всіма правами людини і громадянина, за винятком обмежень, які визначені Законом і встановлені вироком суду. Також згідно з абзацом другим статті 6 Закону України «Про попереднє ув'язнення» особи, які перебувають у місцях попереднього ув'язнення, мають обов'язки і права, встановлені законодавством для громадян України, з обмеженнями, що передбачені цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.

Кримінально-виконавчий кодекс України та Закон України «Про попереднє ув'язнення» не містять обмежень щодо особливостей діагностики та лікування соціально-небезпечних хвороб засуджених та ув'язнених.

Також повідомляємо, що відповідно до положень статті 14¹ Основ законодавства України про охорону здоров'я систему стандартів у сфері охорони здоров'я складають державні соціальні нормативи та галузеві стандарти.

Державні соціальні нормативи у сфері охорони здоров'я встановлюються відповідно до Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії».

Зокрема, відповідно до положень зазначеної вище статті Закону галузевими стандартами у сфері охорони здоров'я є:

стандарт медичної допомоги (медичний стандарт) - сукупність норм, правил і нормативів, а також показники (індикатори) якості надання медичної допомоги відповідного виду, які розробляються з урахуванням сучасного рівня розвитку медичної науки і практики;

клінічний протокол - уніфікований документ, який визначає вимоги до діагностичних, лікувальних, профілактичних методів надання медичної допомоги та їх послідовність.

Галузеві стандарти у сфері охорони здоров'я розробляються і затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

Галузевими стандартами у сфері охорони здоров'я є також інші норми, правила та нормативи, передбачені законами, які регулюють діяльність у сфері охорони здоров'я.

Додержання стандартів медичної допомоги (медичних стандартів), клінічних протоколів, протоколів надання реабілітаційної допомоги, табелів матеріально-технічного оснащення є обов'язковим для всіх реабілітаційних закладів, закладів охорони здоров'я, їх відділень, підрозділів, а також для фізичних осіб - підприємців, які провадять господарську діяльність з медичної практики та/або мають право на надання реабілітаційної допомоги згідно із законодавством.

Слід зазначити, що відповідно до позиції Європейського суду медична допомога, яка надається в установах виконання покарань, має відповідати рівню допомоги, яку державні органи зобов'язалися надавати для всього населення. Проте це не означає, що кожному затриманому має гарантуватися медичне лікування на тому самому рівні, що й у найкращих медичних закладах поза межами установ виконання покарань (пункт 8 рішення у справі «Герасін проти України» від 06 лютого 2020 року, заява № 49614/18).

Таким чином, діагностика та лікування, зокрема, соціально-небезпечних хвороб засуджених та ув'язнених, здійснюється закладами охорони здоров'я державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» (далі – ЦОЗ ДКВС України) відповідно до розроблених Міністерством охорони здоров'я України галузевих стандартів у сфері охорони здоров'я.

Галузевими стандартами у сфері охорони здоров'я є також інші норми, правила та нормативи, передбачені законами, які регулюють діяльність у сфері охорони здоров'я.

В закладах охорони здоров'я ЦОЗ ДКВС України розроблено та використовуються клінічні маршрути пацієнта.

З метою контролю та своєчасного проведення протиепідемічних заходів при реєстрації інфекційного захворювання (підозрі), у тому числі туберкульозу, та недопущення виникнення спалахів інфекційних захворювань серед осіб, які тримаються в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах, а також з метою посилення санітарно-епідеміологічного нагляду за дотриманням санітарно-протиепідемічного режиму в усіх установах виконання покарань та слідчих ізоляторах ДКВС України створено комісії з інфекційного контролю до складу яких входять медичні працівники ЦОЗ ДКВС України та персонал Державної кримінально-виконавчої служби України (далі – ДКВС України).

Також, в кожній установі розроблено та впроваджено плани протиепідемічних заходів по локалізації та ліквідації кластеру (спалаху) інфекційного захворювання, окремо по кожній нозології. При необхідності за рішенням комісії з інфекційного контролю протиепідемічні заходи розширюються.

Враховуючи, що випадки інфекційних захворювань серед ув'язнених та засуджених насамперед пов'язані з інфікованими новоприбулими з ізоляторів тимчасового тримання, залу суду, етапу, протиепідемічні заходи у першу чергу спрямовані на недопущення занесення та розповсюдження інфекції в закритий організований колектив. З цією метою в обов'язковому порядку здійснюється 14-денна ізоляція новоприбулих та їх тестування при надходженні в установу та на 14-добу ізоляції, а також встановлюється динамічний медичний нагляд та інші додаткові обстеження при необхідності.

Своєчасне виявлення хворих та встановлення кола контактних осіб, їх тестування та ізоляція дає можливість локалізувати та ліквідувати даний осередок захворювання та не допустити виникнення спалаху серед закритого організованого колективу.

З метою створення колективного імунітету проти вакцинованих інфекційних захворювань організована робота щодо вакцинації засуджених та ув'язнених, в тому числі, проти COVID-19. Наразі щеплено проти COVID-19 56% засуджених та ув'язнених, які надали згоду для проведення щеплення.

Чинними нормативно-правовими актами передбачено можливість для засуджених та осіб, узятих під варту, отримувати медичну допомогу, як у закладах охорони здоров'я ЦОЗ ДКВС України, так і у загальнодержавних та комунальних закладах охорони здоров'я, а також приватних клініках. При цьому жодних застережень чи перепон у наданні медичної допомоги засудженим та ув'язненим в комунальних некомерційних підприємствах (далі – КНП), які уклали договори із Національною службою здоров'я України (далі – НСЗУ) в рамках пакетів медичних послуг немає, що дозволяє використовувати лікувально-діагностичні можливості КНП та інших медичних закладів, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 року № 1440 «Деякі питання реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2022 році».

Наразі до надання медичної допомоги засудженим та особам, узятим під варту, крім закладів охорони здоров'я ЦОЗ ДКВС України залучено також 321 заклад охорони здоров'я, який знаходиться у сфері управління територіальних громад.

За період 2018–2021 років ЦОЗ ДКВС України, з метою забезпечення надання належної медичної допомоги засудженим та особам, позбавленим волі, здійснювались заходи щодо поліпшення матеріально-технічного стану підпорядкованих закладів охорони здоров'я.

У зв'язку з викладеним придбано значну кількість медичного обладнання, в тому числі: рентгендіагностичні комплекси, дентальні рентгенапарати, лабораторне обладнання, обладнання для операційних та реанімаційних блоків,

біохімічні та гематологічні аналізатори, кисневі концентратори, електрокардіографи, мобільні діагностичні комплекси, обладнання для знезараження повітря та поверхонь, функціональні ліжка, комп'ютерна техніка та інше.

Оновлення медичного обладнання дозволило створити при лікарняних закладах повноцінні клініко-діагностичні лабораторії та кабінети лабораторних досліджень у медичних частинах.

Відремонтовано та приведено у відповідність до вимог стандартів радіаційної безпеки рентгенкабінети в яких встановлено сучасні системи рентгенологічної діагностики.

Крім цього, з метою забезпечення належного санітарно-епідеміологічного режиму у закладах охорони здоров'я у 2020 році ЦОЗ ДКВС України за рахунок коштів, виділених з фонду боротьби з COVID-19, придбано обладнання для забезпечення проведення дезінфекції повітря, поверхонь та виробів медичного призначення, а також обладнання для забезпечення кисневої підтримки хворих на COVID-19.

Завдяки придбаному обладнанню та вжитим протиепідемічним заходам в установах виконання покарання та слідчих ізоляторах вдалось попередити надмірну летальність від коронавірусної хвороби серед засуджених та осіб, взятих під варту. Показник летальності від COVID-19 у системі ДКВС України є у 7 разів нижчим від загальнонаціонального показника.

Таким чином, проведено значну роботу щодо оновлення обладнання та оснащення закладів охорони здоров'я ЦОЗ ДКВС України медичною технікою та виробами медичного призначення відповідно до вимог примірного таблицю оснащення.

Завдяки використанню сучасного обладнання покращилася діагностика захворювань та якість лікування хворих з числа засуджених та ув'язнених осіб.

З метою раціонального та ефективного використання наявних ресурсів ЦОЗ ДКВС України, відповідно до загальносвітових тенденцій відмови від паперового документообігу, здійснює впровадження електронних систем бухгалтерського, кадрового, статистичного обліку, що значно полегшує роботу персоналу, суттєво скорочує час обробки статистичних даних та документації, а також забезпечує достовірність інформації.

У закладах охорони здоров'я ЦОЗ ДКВС України функціонують реєстри хворих на туберкульоз та ВІЛ-інфікованих.

Реєстр хворих на туберкульоз (далі - Реєстр) є інформаційним ресурсом Міністерства охорони здоров'я України, який ведеться з використанням інформаційних технологій та електронного документообігу.

Ведення Реєстру забезпечується в спеціалізованих туберкульозних лікарнях, медичних частинах слідчих ізоляторів та установ виконання покарань ДКВС України відповідно до Порядку ведення реєстру хворих на туберкульоз, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19 жовтня 2012 року №818, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 06 листопада

2012 року за № 1864/22176, наказу ЦОЗ ДКВС України від 23 липня 2018 року № 24-АД «Про затвердження порядку реєстрації випадків туберкульозу у реєстрі хворих на туберкульоз в структурі Державної установи «Центр охорони здоров'я ДКВС України», наказу ЦОЗ ДКВС України від 16 серпня 2018 року № 27-АД «Про визначення осіб, відповідальних за впровадження реєстру хворих на туберкульоз в структурі Державної установи «Центр охорони здоров'я ДКВС України».

Ведення даного реєстру забезпечує: обмін даними із медичними закладами Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ України), можливість ведення пацієнта після його звільнення із місць позбавлення волі, синхронізацію усіх даних стосовно пацієнтів із загальнонаціональною системою електронного обліку пацієнтів, спрощення лікувально-діагностичного процесу, створення умови для досягнення цілей лікування.

На виконання наказу ЦОЗ ДКВС України від 05 листопада 2018 року № 92-ОД «Про впровадження дослідної експлуатації Єдиної електронної системи епідеміологічного та клінічного моніторингу поширення ВІЛ-інфекції в органах та установах Державної кримінально-виконавчої служби України» запроваджено дослідну експлуатацію електронної системи ведення реєстру ВІЛ в усіх медичних частинах і лікарняних закладах ЦОЗ ДКВС України.

На теперішній час ЦОЗ ДКВС України активно впроваджується в усіх лікувальних закладах «Медична інформаційна система (МІС)», яка підключена до центральної бази даних Електронної системи охорони здоров'я (ЕСОЗ). Впровадження МІС забезпечить максимальне залучення загальнодержавної системи охорони здоров'я до надання медичної допомоги засудженим та особам, узятим під варту, поліпшить ефективність взаємодії з регіональними закладами охорони здоров'я шляхом впровадження електронних направлень на обстеження та лікування, а також підвищить ефективність роботи системи охорони здоров'я ЦОЗ ДКВС України.

Крім того, впровадження МІС дасть змогу відповідно до наказу МОЗ України від 01 червня 2021 року № 1066 «Деякі питання формування медичних висновків про тимчасову непрацездатність та проведення їхньої перевірки», видавати працюючим особам, які тримаються в установах ДКВС України, документи про тимчасову втрату працездатності та забезпечить їх соціальні гарантії на отримання допомоги на період тимчасової непрацездатності.

Наразі, до повного впровадження МІС налагоджено співпраця з закладами охорони здоров'я щодо надання медичної допомоги засудженим та особам, узятим під варту, за паперовими направленнями закладів охорони здоров'я ЦОЗ ДКВС України, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 року № 1440 «Деякі питання реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2022 році».

На сьогодні робота ЦОЗ ДКВС України спрямована на покращення лікувального-діагностичного процесу у закладах охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої системи України шляхом сталого підвищення

кваліфікації медичного персоналу, поліпшення взаємодії із територіальними закладами охорони здоров'я, поліпшення матеріально-технічного забезпечення підпорядкованих закладах охорони здоров'я, залучення до співпраці неурядових організацій.

Стан медичного обслуговування в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах ДКВС України перебуває на постійному контролі керівництва Міністерства юстиції України.

Заступник Міністра

Олена ВИСОЦЬКА